

pelnika in mu daroval pri slovesu dragocene gosli.

Čisto mimo sreče je šel Detlev Liliencron. V krčmi je sedel nekega večera skupaj s svojimi prijatelji. Mlad pesnik, kateremu je bilo videti že na zunaj, da nima nič, je ponudil znanemu Liliencronu eno četrtinko pruske klasne loterije za 3 marke. Kakor je že pač usoda pesnikov ubrana na revno plat, Liliencron ni mogel utrpeti niti borih treh mark. Pri prihodnjem žrebanju je padel glavni dobiček ravno na to četrtinko.

Naslednji slučaj nam slika, kako lahko odide človek brez izplačila dobitka, če ravno je izpolnil vestno vse pogoje. Posestnik iz Šlezije je prišel nekega dne v veliko banko na Dunaju z izkaznico na zelo iskano srečko »Sachsen-Meiningen-Lose«, katero je skrbno plačeval na rate in konečno tudi res vse uplačal. Po izplačilu zadnje rate bi mu morala biti izplačana srečka. Pravico do igranja si je bil pridobil Šlezijec že tedaj, ko je plačal prvo rato. Med tem je bila srečka izžrebana v iznosu 300.000 mark. Posestnik je hotel ves osrečen dvigniti denar, a — bankir jo je že bil popihal. Policija je dognala, da je bankir sam dvignil od Šlezijca zadeti dobiček in odpotoval z njim v Ameriko.

Včasih pride velika srečka tudi v resnično prave roke. O Albertu Rotšildu, ustanovitelju avstrijske kreditne banke, pripovedujejo to le zgodnico: Blagajnik njegove hiše, katerega je posebno cenil, se je poročil. Malo pred poroko je izročil ženinu Rotšildu srečko avstrijskega Rdečega križa z besedami: »Moje poročno darilo.« Blagajnik se je čudil šefovi skoposti ob taki priliki, kakor je poroka. Kmalu za tem je bil deležen glavnega dobitka.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko-solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Borova štuke za korita, lato, krajnike, skodle (šindeli) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Gospodarski tečaj Kmetijske zveze za Ljutomerski okraj se vrši v nedeljo, dne 31. avgusta, po rani službi božji v dvorani Katoliškega doma v Ljutomeru. Spored tečaja: 1. O davščinah: kako se preračunajo, kedaj zapadejo, navodila za postopek za znižanje davkov vsled elementarnih neizgodit. 2. Kmetijsko strokovno predavanje: zlasti o dobavi semenskega blaga, plemenske živine, umetnih gnojil, o pravilnem krmljenju, o gnojilih itd. 3. O sedanjem položaju kmetijstva in kmetijskega stanu. Kmetijska stanovska organizacija. Predavajo strokovnjaki iz Maribora in Ptuja. Člani Kmetijske zveze Ljutomerskega okraja, pridite v velikem številu na svoj gospodarski tečaj.

Pravilnik k vinskemu zakonu.

»Službene Novine« so objavile pravilnik k vinskemu zakonu, ki je stopil v veljavo 18. avgusta. Po novem pravilniku so nastavljeni po vseh banovinah vinarski nadzorniki, ki bodo vršili nadzorstveno službo, da se prepreči ponarejanje in prodaja razredčenega ali pokvarjenega vina. Vinarski nadzorniki bodo takoj v početku prihodnjega meseca pričeli sami ali v spremstvu policijskih in zdravstvenih organov vršiti nadziralno službo predvsem v prostorih točilcev. Ti nadzorniki imajo po zakonu pravico dostopa v vse prostore gostilničarja ali točilca, da poskusijo vina in v primeru dvoma o pristnosti vzamejo vzorce, ki jih dostavi

vijo v analizo pristojni vinopreizkusni postaji. Zaenkrat imamo 4 take postaje, in sicer v Mariboru (za dravsko banovino), v Zagrebu (za savsko in vrbaško), v Splitu (za primorsko, zetsko in drinsko) in v Vukovu pri Negotinu (za moravsko, dunavsko in vardarsko banovino). V lokalih imajo nadzorniki tudi pravico, da zaplenijo vino, ki je že na mizah gostov, v svrhu ugotovitve, če ni bilo pozneje razredčeno.

Če vinopreizkusna postaja ugotovi, da je vino razredčeno, da je ponarejeno ali pokvarjeno, da mu je bilo dodano več sladkorja, kakor je dovoljeno, ali da vsebuje prepovedane dodatke, tedaj postaja o tem obvesti nadzornika, ki s sodelovanjem policijske oblasti zapleni posode pokvarjenega vina in predloži pristojnemu sodišču obtožbo proti lastniku vina. Sodišče pa ima izreči razsodbo na podlagi analize in mišljenja strokovnega odbora postaje. Za najtežje prestopke (ponarejanje ali dodajanje vode) znaša kazen 7 dni do 3 mesece zopora ali 300 do 30.000 Din globe, odnosno eno in drugo. Za ostale prestopke (dodajanje prepovedanih sestavin, prodajanje pokvarjenega vina, prodajanje vina pod napačnim nazivom) znaša kazen 7 do 30 dni ali 100 do 10.000 Din. Manjše prestopke pa kaznuje policijska oblast.

Slaba žetev v Ameriki.

Gospodarska kriza Združenih ameriških držav je pričela lansko jesen s padcem borznih tečajev v New Yorku. Ta borzna kriza je sedaj zelo znatno povečana z grozno sušo, ki je obiskala letošnje poletje Unije. Ze pol leta trajajoči proizvodni zastoj v industriji je težko zadel gospodarski položaj Združenih držav. Čeprav je Amerika najbolj bogata pokrajina na celem svetu, niso letos njene gospodarske skrbi nič manjše nego katerekoli druge države v Evropi. Trud vlade, da bi preprečila polom, je imel samo ta uspeh, da je zavrla izbruh bližajoče se nesreče.

Akoravno še nimamo uradnih podat

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Pa za božjo voljo,« reče še vedno razburjen, »povejte vendar, gospod Ribl, kako je prišlo, da je gospod grof z vami tako nemilo ravnal?«

»Po pravici seve se to ni zgodilo,« odvrne Boltažar, »sam zlodej ima tukaj svoje parklje vmes. Imel sem smolo, da sem dve pismi, ki sem jih imel vročiti, zamenjal, ker sem se tisti večer pri vas preveč nasrkal Ljutomerčana. Zapeljalo pa me je tudi to, ker imata obe grofici isto krstno ime Ana, in tako so prišla pisma v neprave roke.«

»Hm, to je moral biti polom,« meni krčmar ter zavije oči proti stropu, nato pa zopet pogleda žejnega gosta, pričakujoč, kaj bo še dalje povedal.

»In pa kakšna nevihta je bila,« nadaljuje Boltažar, ki si je zopet namočil v jezi osušeno grlo, »ne vem sicer, kako sta se svetli grof in njegova zvesta zakonska polovica, ki me sicer nikdar ni marala, pogodila, nad menoj pa se je

35

gospod grof močno razsrdil. V svoji jezi me je takoj odpustil, češ, da sem pismi nalašč zamenjal, ker me je grofica podkupila. Nazadnje mi je še zagrozil, da me spravi na vislice, ker ve, da manjka v njegovi orožarni v Freihausu nekaj lovskih pušk, ki sem si jih samolastno izposodil, ko sem s svojimi prijatelji napravil lovski izlet na Pohorje in k sv. Bolfenku.«

»No,« meni gostilničar dobrodušno, »kar je izposojeno, se vendar lahko vrne.«

»Se je že zgodilo,« pripomni hitro Boltažar, »telesni strežaj Tarody, ta slinocedivec, ki me je že dolgo zavidal za službo ter jo je tudi za menoj dobil, je odnesel puške iz moje sobice. Naravnost smešno je, kako je grof jadikoval zaradi teh bornih pušk, saj vendar ima v kletih svoje hiše v Freihausu in v gradu Rače zadnji čas več tisoč pušk.«

»Kaj pravite,« se začudi krčmar, »več tisoč pušk, čemu pa Njegova Svetlost grof Tatenbah rabi toliko pušk?«

Ribl pogleda s pomembnim nasmehljajem v vrč ter reče:

»Kako vendar morete vprašati, gospodar Simon, čemu se rabijo puške! Mar ne za streljanje?«

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spajajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2112

kov glede ameriške žetve, je dejstvo, da je uničila suša 60 procentov celotne žetve. Ako se ne bo v bližnjih dneh tozadevno spremenilo temeljito, bode žetveni polom še mnogo hujši.

V nekaterem oziru pomeni slaba žetev razbremenitev ameriškega gospodarstva; ker v zadnjem času so bile pokupljene neizmerne zaloge pšenice in nagromadene, da bi se preprečil svetovni padec pšenični cen. Tozadevno delo vlade, ki se trudi že mesece, da bi priskočila ogroženim farmerjem na pomoč, ni bilo spremljano od uspeha; pšenične cene padajo stalno. Kopičenje pšeničnih zalog sedaj ovira, da bi Amerika, kakor bi bilo sicer potrebno, pšenico uvažala v večjih množinah. Ako bi bil potreben uvoz, bi bilo prišlo do obče podražitve življenjskih potrebščin.

Ako je danes Amerika v stanju in v ugodnem položaju, da lahko prodaja v državnih žitnicah shranjene pšenične zaloge, je s tem sicer preprečena splošna podražitev, amerikanskemu poljedelstvu pa nikakor ni pomagano.

Že sedaj je prejela vlada opozorila, naj prične z gradnjo cest, ker je mnogo poljedelcev ogroženih od glada.

Porazno je nazadovanje glede živino reje. Senena žetev je izpadla skrajno slabo. Radi pomanjkljive prehrane cele črede ne dajejo mleka. Živino morajo klati, ker ni dovolj krme. Za zimo grozi podražitev krme, ker vse, kar se sedaj pokosi za živino, je le za takojšnje potrebe.

Amerika ni ogrožena le od industrijske, ampak tudi od poljedelske krize. Je resna nevarnost, da bo sprejemna možnost notranjega trga se vedno bolj zmanjševala. Edino protisredstvo bi bil krepak izvoz. Ker pa prevladuje v ameriških vladnih krogih napram uvozu sovražno razpoloženje, bi zadel tudi izvoz na podvojene težkoče. Radi tega je razumljivo prizadevanje senatorja Swansona, da bi Amerika spremenila carinske postavke. Ni izključeno, da bodo Združene države Severne Amerike prisiljene k temu koraku.

Položaj kmetijskega delavstva drugod.

(Pismo iz Nemčije.)

Tisoče sezonskih delavcev iz Slovenske Krajine je letos zaposlenih tukaj v Nemčiji, od katerih sem menda jaz edini iz Ljutomerskih goric, ki sem kot viničarski fant šel tudi poskusit svojo srečo za boljšim zaslužkom. Kakor vedno sam nestrpnost pričakujem domačih novic, ki mi jih prinaša vsak teden »Slovenski Gospodar«, tako enako bode gotovo zanimalo vse rojake v ljubi naši domovini, kako se nam tukaj godi. Zato ne bode odveč, ako napišem nekaj vrstic.

Kje so zaposleni naši sezonski delavci?

Delavci, ki smo prišli iz Jugoslavije, smo razdeljeni po večjih in manjših partijah na veleposestvih, kjer opravljamo vsa poljedelska opravila. Tukaj se obdeluje vse s stroji, delavci storimo le ono, česar stroj ne more. Stanujemo v zelo prijetnih stanovanjih, električna luč, vodovod, vse je najbolj zdravstveno in na višku. Za čiščenje stanovanja in za pranje perila nam ni treba skrbeti, mi primemo le samo za pogojeno delo. Hrana je dobra in tudi zadostna. Plača je vsakih 14 dni. Pogodba se natančno izvaža, kakor smo se pogodili ob nastopu dela z delodajalcem, kar se tudi od strani državnih organov večkrat nadzoruje. V širšem pomenu so razmere vsaj tukaj v provinci Württemberg pač take:

Večinoma so tukaj samo veleposestva, graščinska v ogromnem obsegu, potem pa mali kmetje. Takozvani trdni kmetovi sploh ni, vsaj v tem kraju ne. Takli mali kmetje si redijo po šest glav goveje živine in par konj. Delo na svojih posestvih opravljajo vse s stroji, katere si posojujejo eden drugemu, kakor tudi delati pomagajo eden drugemu. Živijo takli mali kmetje tukaj zelo dobro, ker njim zemlja rodi dovolj za domačo potrebo, in še kaj za prodaj njim ostane. Vsak ima navadno še majhen vinograd, katerega pa prav skrbno sam obdeluje. Vinogradi so zasajeni le na kamenitem prostoru, kjer drugo ne uspeva. O davcih državi, davkih itd. nisem poučen, koliko jih plačujejo taki mali kmetje.

Plača, živž, obleka in zavarovanje.

Kmetijski delavec je zaposlen skozi celo leto na veleposestvih, kjer ima stalno delo tudi ob slabem vremenu. Plača je v vsakem kraju določena po tarifi. V tej württenberški pokrajini ima plače moški delavec na polju 50—60 pfenigov na uro, dela 10 ur na dan in zasluži tako 5—6 mark. (1 marka = 13 Din

40 para.) Ženske so plačane slabše, 30—40 pfenigov na uro, dasi delajo večkrat ravno isto delo kot moški. Kar se dela več kakor 10 ur, se plača 10% višje. Kmetijski delavci s takim zaslužkom dobro izhajajo, ker potrebščine napram zaslužku niso drage. Ena delavska srajca stane 2—3 marke, hlače 5—6 mark, svinjsko meso stane 1 funt (½ kg) 120 mark, mast ravno toliko, kruh 1 funt 40 pfenigov, sol 10 pfenigov, vžigalice pa komaj 3 pfenige škatlja. Tukaj nima nobeden delavec za južino samega kruha, ampak ima poleg mast ali sir, klobase ter jabolčnik, ker hrano imajo vedno svojo. Kruh poznajo tukaj na kmetih samo pšeničen. Koruze, ajde in prosa ni. Ječmen se seje le za pivo. Malo je videti rži in nekaj ovsa. Da imajo kmetijski delavci tukaj dostojno življenje, je poznati še iz tega, ker v nedeljo ne ločijo delavca od drugega po obleki, ampak le po zagorelem obrazu in rokah. — Na višku je v Nemčiji delavska zaščita in socialno skrbstvo, kar je gotovo glavni činitelj tolikemu blagostanju. Delavca tukaj šikanirajo, zmerjati ali mu pri plači kaj odtrgovati, je po zakonu strogo zabranjeno. Zato obstoje v vsakem kraju delavska sodišča, ki so res delavska, delavcu naklonjena in pravična, to sem sam izkusil. Vsak delavec, bodisi industrijski ali kmetijski, je zavarovan zoper bolezen, nezgodo, starost in brezposelnost. V slučaju bolezni dobi vsak podporo v višini dnevne plače, zdravnika in zdravila, v bolnici pa ima polovico dnevne plače in vso oskrbo. Vsak brezposelnik, to je tisti, ki nima stalnega zaslužka, dobi na teden 18 mark podpore, akoravno še vmes kaj dela in zasluži. Brezposelnih je veliko industrijskih delavcev, ki gredo tudi na polja delat, ako hočejo in če jih je kje treba. Da je v socialnem oziru za delavstvo vsestransko preskrbljeno, priča dejstvo, da še dosedaj nisem videl niti enega berača.

Kulturna stran nemškega delavstva.

V kulturnem oziru se nemško delavstvo odlikuje po svoji srčni izobrazbi. N. pr. ako stopiš v nedeljo v gostilno, najdeš tam delavce pri svojih vrčkih piva, ki je tukaj glavna in cenena pijača. Tam se lepo mirno porazgovarjajo, čitajo, kartajo, ni slišati nobene razgrajanja ali razbijanja. Tudi prireditve in plesi se vrše in vselej vse mirno in brez najmanjšega škandala, dasi se ga tudi radi navlečejo. Semkaj bi se naj naši fantje prišli učiti manire, ki so ob takih prilikah

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodilaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mlčne zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20

»Pa toliko pušk,« meni krčmar.

»Gospod grof pač misli veliko streljati,« odvrne Boltažar porogljivo, »puškarje si pa naroči s Turškega, he, he, hi, hi.«

Ribl je zopet nastavljal vrč na usta ter krepko potegnil. Močno vino je vidno učinkovalo ter je pivec začel bolj megleno gledati.

»Iz Turčije,« vpraša krčmar začudeno, »kakšne so te govorice, gospod Ribl, povejte vendar jasno, kaj hočete s tem reči.«

»Da bom ponosnemu grofu zasolil juho, da se bo ta prevzetni prešestnik in veleizdajalec vedno spominjal na me,« zavpije glasno razkačeni sluga ter udari z lončenim vrčem ob mizo, da se je razletel na drobne kose, »da, grof Tatenbah bo še le spoznal, kdo je Boltažar Ribl.«

Stari krčmar je začel prav resno gledati. Čez nekaj časa reče ves v skrbeh:

»Vi ste izgovorili pomembne besede, vi imenujete Njegovo Svetlost grofa Tatenbaha veleizdajalca, ali pa tudi veste, kaj to pomeni?«

»To pomeni toliko,« reče Boltažar ter udari z roko po mizi, »to pomeni, da hoče grof Tatenbah izdati Turkom celo Štajersko z glavnim mestom Gradcem ter s trdnjavo Schlossberg.«

»O, Bog v nebesih,« vzklikne krčmar ter gle-

da debelo, kakor bi ne mogel pojmiti tega, kar je ravnokar slišal, »to pravite kar tako, kakor da bi bila ta kupčija že sklenjena. Recite, gospod Ribl, ali morete to usodepolno besedo, ki ste jo ravnokar izrekli, tudi dokazati?«

»Dokazati,« reče Boltažar, ki je bil od zavžitega vina in jeze zelo razburjen, »saj imam pisane dokaze ter jih lahko vsak hip predložim deželnemu profosu. S tem si zaslužim lep denar, sto svetlih cekinov.«

»Potem,« odvrne krčmar prav resno, »je vaša sveta dolžnost, da vse, kar znate o veleizdajalskem početju, naznanite našemu mestnemu sodniku ali pa deželnemu profosu v Gradcu.«

»To se vse lahko stori,« odgovori Boltažar, ki se je še le sedaj začel zavedati, če tudi omamljen od zavžitega vina, da je izdal svojo tajnost na nepravem mestu in nepravemu možu. Simon Pahernik je namreč bil skozi in skozi pošten in odkrit človek ter zvest pristaš vlade. Njemu ne bi smel Boltažar Ribl o tem govoriti.

Krčmar Simon je stal nekaj časa, ne da bi spregovoril besedo. To, kar je slišal, je bilo tako silno, da mu je zaprlo sapo. Še le čez nekaj časa zmaje z glavo ter pravi:

»Jaz mislim, gospod Boltažar, da govori la

divjaki, pravcati divjaki. Drug primer: ako nemški delavec opazi, da nimaš južine, ali da ješ sam kruh, kot navadno mi, ti takoj ponudi polovico svoje južine, češ, pri samem kruhu ne moreš delati.

Delo s stroji.

Kakor sem že omenil, se delo opravlja s stroji na poljih in povsod, da delavec stori le tisto, kar stroj ne more. To je vse tako bodisi pri malem kmetu ali pri veleposestniku. Mnogo truda in žuljev je s tem prihranjenih delavcu, ker vse, kar je težjega, opravi le stroj, katerega delavec le samo opravlja, goni ga elektrika, bencinmotor ali tudi živina. Stroji v kmetijstvu so tukaj tako velikovrstni, da o mnogih naših tudi najnaprednejši kmet niti pojma ne bi imel. Mnogo dela se z delavci tukaj opravlja, o katerem bi naši kmetje rekli, da je brezpomembno. Pšenica in vsa žita n. pr. se tukaj okopavajo. To delo se tudi bogato izplača. Med redi ne sme biti niti ene travice. Kje smo še pri nas samo v tem oziru? Glavna gonilna sila je tukaj elektrika, posebej pa v domačem gospodarstvu, kjer goni vse stroje. Z elektriko se mlati, dviga seno in snopje na visoke parme, žaga drva, da, celo se može krave in striže lase. Pa tudi orodje za ročno delo je tako mnogovrstno in za vsako opravilo posebej prirejeno, ker vsako delo se mora najvestneje opraviti.

Delo — čast.

Prepričan sem, da tako ugodno stanje Nemčije v gospodarskem oziru izvira iz dejstva, ker je tukaj delo čast, nikdar pa sramota. Imam vtis, da je Nemčija ogromna država dela. Ne sramuje se tukaj prijeti za delo niti graščak, ne oskrbnik in šafar. Pazniki, v našem pomenu »šafarji«, delajo tukaj kakor mi delavci. Čudno se mi je zdelo od začetka, da je naš oskrbnik, ki ima skrb za celo ogromno posestvo, razdelil dnevno 30—50 im delavcem dela, pa je delal vedno vzporedno z nami, ako ga le ni skrb klicala drugam. Dela vsaki dan z nami, ne samo včasih. Šafarji gredo z delavci po partijah ven na polje, oni so tudi odgovorni za storjeno delo, nikoli pa ne delavec. Z delavci so prijazni in se ne smatrajo za kaj višjega od delavca, čeprav ne nosijo delavnega predpasnika. Kako pa je pri nas v tem oziru? Vidim, kako gospod sam prime praktično za delo, ne vpraša, ali se bo umazal, dočim je graščak in ima samo v strojih milijonske vrednosti. S tem je tudi pokazano, da je delo potrebno vsakemu človeku, ne samo nemančju, ki mora delati, da more živeti. Včasih pride sila, delamo kakor

živi stroji; vendar se mi zdi vse lažje in me vzpodbuja zavest, če dela tisti, ki je nekaj več, tedaj tudi zame, ni delo muka in ne sramota. Tukaj pač velja načelo: »Kdor ne dela, naj ne je« in »Vsi za skupni blagor«. So tukaj slučajni, da mali posestnik z malo gostilno gre delat celi dan, čeprav mu tega ne bi trebalo. Naši šafarji in tisti, ki si predstavljajo, da imajo posestva ali službe, zato da jim samim ni treba ali ne bi jim vsaj trebalo lastnoročno prijeti za delo, bi se tukaj marsikaj naučili. Prepričan sem, da bi celo tisti, ki tako delavstvo radi šikanirajo in njegove resnične potrebe in pravice omalovažujejo, tukaj rajši postali navadni delavci, kakor pa pazniki.

Prihodnjic več in pozdravljeni!

Andrej Mir.

(Opomba uredništva: Objavljamo pismo, kakor smo ga prejeli od našega naročnika.)

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 16. avgusta so pripeljali šepharji na 26 vozeh 49 komadov zaklanih svinj, 12 voz krompirja, 8 čebule in 1 voz slame. Meso je bilo po 15—28, špeh 17—24, krompir 0.75—1.50, čebula 3—4, slama 52. Zelje glava 2—5, kumarce 0.50—3. Pšenica 2—2.50, rž 1.75—2, ječmen 1.75—2, oves 1.25, koruza 1.75—2, ajda 1.50—2, oves proso 2.50, fižol 2.50—3, grah 8, Kokoš 30—45, piščanci 25—35, raca 20—30, gos 35—50. Česen 16, gobe 2.50—3, Jabolka 4—6, hruške 8—16, slive 4—10, breskve 14—18, grozdje 12—16. Mleko 2.50—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, jajca 0.75—1.25, med 15—18, marelca 26.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo: 27 konjev, 14 bikov, 197 volov, 412 krav in 21 telet, skupaj 671 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 12. avgusta 1930 so bile sledeče: debeli vol 1 kg žive teže od 8.25 do 10 Din, poldebili vol 7 do 7.50 Din, plemenski vol 5.75 do 6.75 Din, bikli za klanje 6.50 do 10 Din, klavne krave debele 7 do 10 Din, plemenske krave 5 do 5.25 Din, krave za klobasjarje 4 do 5 Din, mlazne krave 5 do 6 Din, breje krave 5 do 6.50 Din, mlada živina 7 do 9 Din. Prodanih je bilo 390 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 9 komadov, v Italijo 16 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 1 kg od 16 do 20 Din, meso ob bikov, krav in telcih do 10 do 14 Din, teležje meso od 16 do 30 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 28 Din.

NAŠA DRUŠTVA

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Fantje, na plan! Dne 24. avgusta t. l. se vrši pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju za domačo in sosedno župnijo »Fantovski dan«, na katerem bo zborovala čila fantovska moč iz Dravskega polja ter se navduševala za potrebne fantovske ideale. Fantovski dan mora v vseh župnijah lepega Dravskega polja poživiti in utemeljiti delavne fantovske krožke, ki bodo z gorečo vnetostjo delovali za versko kulturni dvig svojega okraja. Dopoldne ob pol 10. uri bo cerkveno opravilo, takoj za njim pa zunaj cerkve fantovsko zborovanje, na katerem bo med drugimi tudi govoril priznani mladinski organizator dr. Josip Jeraj. Popoldne se vprizori igra »Pri Hrastovih«. Čez poldne bodo udeleženci iz sosednjih župnij prijatelji povabljeni na domove šentlovrenčkih fantov. Fantje Dravskega polja, dne 24. avgusta vsi na veselo pobratimstvo!

Jarenina. Vse domačine in okoličane prav uljudno vabimo v nedeljo dne 31. avgusta v Jarenino, na dan spomina, posvečenega padlim vojakom, strašnim vojnim žrtvam in v svetovni vojni trpečemu narodu. To je dan, na katerega moramo priti vsi, da se oddolžimo vsem tistim, ki nosijo težko znamenje vojnih grozot. Po večernicah v cerkvi bode procesija na pokopališče, kjer bo blagoslovljena prenovljena kapela, v kateri je vzdana plošča spomina vseh v svetovni vojni padlih vojakov. Obrede izvrši preč. g. monsignore Vreže. Po blagoslovitvi se vprizori v društvenem domu pretresljiva vojna drama Maeterlincka: »Stilmondski župan«. To dramo so igrali v ljubljanskem in mariborskem gledališču. To je igra, ki nam pokaže golo in resnično sliko grozot v svetovni vojni.

Sv. Anton v Slov. goricah. Kdor nima prekratkih nog ali pa premalo korajže, ta bode gotovo pribežal v nedeljo dne 24. avgusta k Sv. Antonu v Katoliški dom pogledat, kako se je dobremu vojakcu Švejk v svetovni vojni godilo. Takšnega »heca« kot je »Dobri vojak Švejk«, še nikjer niste videli. Zato pa le pot pod noge, pa na lušno svidenje. Za še nekaj lušnega bo! Krikušev Fuksl pa Salomova Turtika se bosta po igri na »prleškem gostovanju« vzela. To bo tudi nekaj novega, le pridite in pogledajte, ne bo vam žal. Na svidenje!

vas le vino. Vem iz skušnje, da govorite včasih malo preveč ter se radi pobahate. Kaj ne, vi ste tudi danes hoteli mene nekoliko potegniti in hoste že v nekaj trenutkih imeli vse za šalo ter se smejali, češ, kako sem prestrašil lahkovernega krčmarja? Ali ni tako, gospod Ribl?»

Tedaj pa skoči napol vinjeni sluga kakor razkačen ris kvišku, pogleda jezo krčmarja, udari še enkrat po mizi ter zakriči:

»Grom in strela, gospodar Simon, kaj mislite o Boltažarju Riblu! Vi si domišljujete, da govorim to tja v en dan. Toda še enkrat vam rečem, vse, kakor sem vam pravil, je res. Dalje pa nočem govoriti ter vam tudi prepovem, da o tem črhnete proti komu le eno besedico. Drugače prekličem vse ter vas označim kot lažnjivega obrekovalca, ki si je vse te govorice zoper mojega bivšega gospoda izmislil. Pride pa kmalu čas, ko bom sam govoril. Do tedaj pa me naj nikdo ne sili, kajti ničesar si ne dam izsiliti, in če bi tudi prišel birič po me. Zapomnite si to, vi grofovski petolizec!»

»Je že tukaj,« zagrmí močen glas za pijanim Boltažarjem. V tem trenutku ga obstopijo trije možki.

Bili so birič Jožef Krpan ter oba nočna ču-

vaja, ki so sedeli skriti v kotu in začeli poslušati, ko je postajal Ribl vedno bolj glasen.

»Tukaj je sedel birič Krpan, ki te takoj odvede pred mestnega sodnika, da te pošlje k deželnemu profosu. Ta dva moža te bota prijela, da ne boš tukaj rogovillil in razsajal.«

Boltažar Ribl se je začel tresti po celem telesu ter se je, napol omamljen od vina, prijel za stol.

»Kaj hočete od mene,« vpraša z negotovim glasom.

»Najprej tvoje roke, da jih zvežemo,« reče birič strogo, »potem pa tvojo glavo. Ti si, kakor si ravno prej sam priznal, tat in take ptiče kaznujejo po postavi, da jih dvignejo na vislice ali pa jim odsekajo glavo.«

Ribl se ojunati ter reče:

»Ali mislite, da sem že zaradi tega res tat, ako me je gospod, pri katerem sem služil, označil kot tata in goljufa? Ne, povem vam, če mene hočete zapreti, morate zapreti tudi gospoda. Boltažar Ribl vam namreč lahko razodene stvari, ki bi mogle tudi tega gospoda stati glavo.«

Pri teh besedah potegne Ribl dolg nož iz nožnic, ga položi na mizo ter reče:

»Kdo se upa dotakniti Boltažarja Ribla? Če

**Zopet nov zvezek
Karl Mayevih spisov**

izšel

namreč

II.

zvezek

„PO DIVJEM KURDISTANU“

z vsebino: V ječi - iz ječe
slovo Amadije. Cena 13 Din.

Naroča se pri

Citilovi knjižarni, Maribor

Sv. Tomaž pri Ormožu. Po daljšem odmoru bo domače Katoliško izobraževalno društvo dne 24. avgusta po večernicah vprizorilo nad vsa lepo in ganljivo igro »Bele vrtnice« v štirih dejanjih. Ker se še v bližini okrog nikjer ni priredila, bo gotovo zanimala domačine kakor tudi sosedo. Zato pa ste iskreno vabljeni k obilni udeležbi! Na svidenje v nedeljo v Društvenem domu!

Pevski tečaj v Ljubljani.

Pevska zveza priredi skupno s Cec. društvom pevske tečaj, ki se bo začel v ponedeljek dne 25. avgusta ob 3. uri popoldne in končal v četrtek dne 28. avgusta opoldne. Tečaj je namenjen vsem pevovodjem, vsem organistom in vsem onim ljubiteljem petja, ki se hočejo v vsaj tvari pevske umetnosti dočista pogledati. Istočasno bo razstava vseh glasbenih del, ki so izšla po vojni na Slovenskem. Ob sklepu bo obilni zbor Pevske zveze.

Odbor je preskrbel stanovanja za stonaj vsem udeležencem, hrano pa vsem onim aktivnim organistom in pevovodjem, ki vodijo ali kakšen cerkveni ali društveni zbor, ki je včlanjen v Pevski zvezi. Zbori naših prosvetnih društev so vsi člani Pevske zveze. Ti organisti, oziroma pevovodje naj prinesejo seboj tozadevno potrdilo.

Priglasiti se je takoj na naslov Pevska zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Župnijski uradi bodo gotovo tudi radi gnetno podprli tiste ukaželjne organiste, ki bi se radi udeležili tega tečaja.

Polzela. Pasijonske prireditve Prosvetnega društva na Polzeli so dosegle nepričakovan, sicer pa gotovo zaslužen uspeh. Število dosežanih obiskovalcev je doseglo že precej nad tisoč. Mnogo obiskovalcev si je rezerviralo prostore že za prihodnjo predstavo, katere se vrši dne 24. avgusta ob treh popoldne. Predvidoma je to zadnja predstava, samo v slučaju potrebe bi se vršila še ena dne 31. avgusta. Ponovno prosimo in opozarjamo vse udeležence, da si zagotovijo vstopnice v predprodaji, zakaj na praznik dne 15. avgusta je moralo oditi nad 200 ljudi, ker je zmanjkalo

prostora. Vstopnice se lahko kupijo v predprodaji v gostilni Cizej na Polzeli, pisмено naročijo na naslov društva. Za predstavo dne 24. avgusta je dosedaj rezerviranih že nad 1 tretjino vstopnic. Na svidenje!

Sv. Jedert nad Laškim. Prosvetno društvo Čitalnica ponovi v nedeljo dne 31. avgusta narodno igro v treh dejanjih in šestih slikah s petjem: »Krivoprišežnik.« Vsi prijatelji naših društev in lepih iger od blizu in daleč so iskreno vabljeni! Tudi v naše kulturno delovanje naj zasije solnce ljudske izobrazbe. — Bog z nami! Na svidenje!

Vsak mesec Din 13.— bo plačal vsak, kdor hoče brati Karl Mayove spise, ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en zvezek po Din 13.— Naročajte v Tiskarni sv. Cirila, Maribor.

DOPISI

Sv. Marko nža Ptuj. V petek, na dan Marijinega Vnebovzetja, je naredilo pevsko in kolesarsko društvo »Slavček« na Hajdini, oz. v Gerečji vasi, izlet k Sv. Marku. Opazila se je pri tem društvu stroga disciplina in vzorno vedenje kmetijskih fantov, iz katerih izkjučno društvo obstoja in kateri so primerno krasno zapeli več lepih slovenskih pesmi. Bojda jih je izšolal v tem lepem petju g. Kos kot tozadevni strokovnjak v Ptuj. Skoda, da so se le malo časa tukaj pomudili ter v najlepšem redu kmalu zopet odšli. Poizvedoval sem, kake uspehe ima to društvo in dobil za odgovor, da odkar to društvo obstoja, se fantje lepo vedejo in njih največje veselje in poštena zabava je lepo petje. To je pač razveseljiv uspeh poštenega društva. Takih društev bi med drugimi pač bilo želeli posebno tam, kjer je ponočno rjovenje in divjanje ter ponočni nemiri edina fantovska zabava.

Ormož. Neka gospa iz Zagreba, ki je tukaj na počitnicah, je izgubila dragoceno broško z diamanti, po njeni izjavi vredno 12.000 Din. Vsa povpraševanja in poizvedovanja niso imela nič uspeha. Ali dragocenosti ni nihče našel, ali pa jo je lepo zase pridržal. Večkrat se zgodi, da kdo prinese kakšno malovredno stvar, ki jo je našel, a redkokrat se zgodi, da bi kdo vrnil stvar, ki ima veliko vrednost. Kako je to mogoče? Ali najdejo majhne reči samo poštene ljudi in velike le

samo nepošteni, ali pa večja reč človeka premeti, da si jo obdrži. — Ko je prejšnje pasje dneve pritiskala huda vročina, je Ormož videl posebnost kot še nikoli. Dve modni izrednosti sta hodili po mestu, na potu od Drave domov, v moški obleki. Pa se je ljudem le preneumna zdela ta reč in so se naglas zgrajali nad tako budalostjo. — Na Brezje jih je iz naše fare romalo 7, v Zagreb pa več, celih 50. — Torič Franc iz Frankovec je izdelal svoje nauke na banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru z odličnim uspehom in je dobil nagrado ali pohvalo skupno s tremi drugimi tovariši. Častitamo! Ker od nas precej fantov gre v to šolo, želimo, da bi se vsi prav dobro odrezali. — Pretekli teden so dekleta gospodinske nadaljevalne šole na Humu zadnjih dveh letnikov napravile poučni izlet v Ljubljano. Vodila jih je poštvalna gospa voditeljica Anica Vadrjal. Izletnice so si ogledale vse zanimivosti slovenske prestolice, n. pr. lepe, krasne cerkve, muzej, razne zavode: Marijanišče, Lihtenturn itd. Prenočevale so v Lihtenturnu, kjer so uživale gostoljubnost č. sester usmiljenk. Sploh pa so bile povsod prijazno sprejete, kamor so prišle. Imele so četrtinsko vožnjo in so si z malimi stroški marsikaj ogledale in si tako razširile duševno obzorje, kar je tudi za kmetijska dekleta vedno večjega pomena. — Že parkrat nas je obiskala huda ura: pretekli teden toča, ki je poškodovala posebno naše vinograde, pred par dnevi pa silen vihar, ki je kar podiral drevesa, posebno so trpele slive. Bog nam ohrani vsaj to še dobro, kar je do sedaj ostalo nepoškodovanega. — Na praznik Vnebovzetja je ponovil svojo biserno mašo v naši župni cerkvi tukajšnji rojak, preč. g. častni kanonik in župnik kapelski Martin Meško. Časopisi so o njegovih bisernih mašah pri Kapeli zadosti pisali, toda prava biserna maša pa je le bila pri nas, v cerkvi, v kateri je gospod jubilar prejel sv. krst in je leta 1870 prav na Veliko mašo daroval prvo sv. daritev. Tudi mi rojaki njegovi mu želimo čvrstega zdravja in moči še mnoga leta!

Razvanje pri Mariboru. Občinski kmetijski odbor je izvolil svojim predsednikom Ceba Ivana, namestnikom pa Černe Franca. Oba sta znana kot vzorna kmetovalca. — V krajevni šolski odbor je bil mesto bivšega župana izvoljen občinski tajnik Krepek Anton. — Z zlato kolajno za državljanske zasluge je bil odlikovan posestnik Lobnik Peter. — Pretečeno nedeljo smo obhajali pri nas Telovo procesijo. V ljubki cerkvi podružnici sv. Mi-

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Horoška c. 5

ima kdo tako poželenje, bo pokusil ta nož, ki mu ga porinem med rebra.«

Razkačeni sluga je komaj izrekel te besede, že so ga trije moške prijeli od zadaj, ga vrgli na tla ter hitro zvezali. V nekaj trenutkih so tirali še napol pijanega Ribla na bližnji rotovž.

Simon Pahernik je izpočetka stal kakor okamenel, ker se je zgodilo vse tako naglo, da ni mogel vsega razumeti. Ko pa je videl, da so začeli ljudje postajati pozorni ter so se zbirali pred krčmo, je poštene krčmar začel jadikovati, češ, da je njegova gostilna vsled tega obžalovanja vrednega dogodka onečaščena ter da se takoj drugi dan pritoži pri mestnem sodniku.

Mestnega sodnika de Beurgo tisti dan ni bilo doma, ker je bil zadržan po uradnih poslih v Gradcu. Radi tega je birač Krpan odšel k mestnemu pisarju, ki je tisti dan zavoljo rešitve nujnih dopisov še bil v pisarni.

Ko je sporočil Krpan, kaj je govoril Ribl o grofu Tatenbahu ter da ga je radi tega odvedel v zapor, je mestni pisar skočil z udobnega sedeža, vrgel pero na mizo, sklenil roke ter rekel:

»Krpan, povedal si mi stvari, katerih skoraj ne morem verjeti. Reci, ali je res, ali pa se ti morda samo sanja.«

»Da, milostljivi gospod pisar, resnica je: Izpočetka sem sam mislil, kar pa sem sam slišal, to mora biti res.«

»Torej grof Tatenbah je izdajalec domovine. Glej, glej, vendar se nisem motil, ko sem mislil, da mora biti nekaj na tem, kar se že nekaj časa šušlja.«

»Prav imate, gospod pisar, tudi meni se je zdelo sumljivo, kaj v Freihausu po noči uganjajo. Ko sem hodil tam mimo, je dostikrat bila še po polnoči videti luč in slišali so se koraki ter udarci, kakor bi kdo kaj delal z železjem.«

»Torej je vendar le res, kar mi je pravil Paumgarten, da so v Freihausu skrivaje rezali svinec v krogle ter se je spravljalo tja orožje in strelivo po nekem podzemeljskem rovu.«

»Da, prav imaš, tega človeka moram takoj zaslišati. Stvar je morda zelo nevarna. Paumgarten mi je nedavno pravil, kako se je grof Tatenbah bahal, da bo mesto Maribor v kratkem kup pepela, ter mu je ponudil poveljništvo grada Statenberg. V svoji domišljavosti mu je pokazal pismo, v katerem je stalo pisano: Dragi brat, sporočim ti, da so Bošnjaki že pripravljeni prodirati.«